

**Česká školní inspekce
Pražský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIA-1924/23-A

Název	Waldorfská mateřská škola
Sídlo	Dusíkova 3, 162 00 Praha 6 - Břevnov
E-mail	reditelka@wmsdusikova.cz
IČO	70885419
Identifikátor	600038734
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	Iveta Perglerová
Zřizovatel	Městská část Praha 6
Místo inspekční činnosti	Dusíkova 3, 162 00 Praha 6 - Břevnov
Inspekční činnost na místě	15. 6. 2023 – 19. 6. 2023

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného mateřskou školou podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Příspěvková organizace vykonává činnost mateřské školy (dále „škola“ nebo „MŠ“) a školní jídelny. V termínu inspekční činnosti se v pěti věkově smíšených třídách vzdělávalo 123 dětí. Nejvyšší povolený počet dětí (125) není plně využit s ohledem na vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. MŠ se nachází v klidném prostředí vilové zástavby nedaleko přírodních lokalit.

Škola je držitelem mezinárodního statutu Waldorfská mateřská škola. Školní vzdělávací program (dále „ŠVP PV“) vychází z principů waldorfské pedagogiky a zaměřuje se na harmonický rozvoj osobnosti dítěte, tedy vědomostní, dovednostní, hodnotové a vlastnostní složky osobnosti. Základním pilířem vzdělávání je vytvoření atmosféry láskyplného přijetí a bezpečného prostředí, dominantní vzdělávací metodou je pozorování a napodobování.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy (dále „ředitelka“) působí ve funkci krátce, od roku 2022. Při definování strategie školy navázala na předchozí vedení a využila zkušenosti, které zde získala v pozici zástupkyně ředitelky. S ohledem na podmínky školy stanovila reálnou a všem aktérům vzdělávání srozumitelnou koncepci, zvolené postupy pro její naplňování však nejsou zcela efektivní. Ředitelka vytváří příznivé pracovní prostředí a pečuje o mezilidské vztahy a otevřenou komunikaci se všemi pracovníky, méně pozornosti věnuje sledování účinnosti a kontrole dodržování pravidel stanovených pro chod školy. V rámci hospitační činnosti sleduje práci pedagogů, jen zřídka však provádí objektivní analýzu kvality vzdělávání, na jejímž základě by mohla být stanovena opatření ke zkvalitňování vzdělávacího procesu a realizována cílená metodická podpora učitelek. Nedůsledná kontrolní a evaluační činnost tak vedou k tomu, že v průběhu vzdělávání nejsou systematicky naplňovány všechny vzdělávací oblasti stanovené Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání a specifikované v ŠVP PV. Pedagogická rada (kolegium) plní funkci poradního orgánu vedení školy pouze částečně. Předmětem pravidelných jednání jsou zejména organizační záležitosti, v nižší míře se zabývá hodnocením kvality edukačního procesu a stanovením konkrétních postupů k naplňování závěrů z jednání. Uvedené skutečnosti mají nepříznivý vliv na kvalitu průběhu a výsledků vzdělávání.

Pedagogický sbor tvoří 12 učitelek včetně ředitelky a 5 asistentů pedagoga. Dvě učitelky jsou nekvalifikované, jedna z nich si požadované vzdělání doplňuje studiem příslušného oboru. Podpora dvou začínajících učitelek je realizována prostřednictvím konzultací s mentorkou a ředitelkou. Rozvržení přímé pedagogické činnosti umožňuje součinnost učitelek zejména v době pobytu dětí mimo budovu školy.

Systém dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků reflektuje zaměření a potřeby školy. Ředitelka, učitelky i asistenti pedagoga se účastní individuálních vzdělávacích akcí i společných aktivit pro celý tým, absolvovali také zahraniční stáže. Ve sledovaném období bylo vzdělávání zaměřeno např. na principy waldorfské pedagogiky, komunikaci s dětmi, eurytmii, zvládání projevů dětské agresivity a vzdělávání dětí s autismem. Ředitelka se vzdělávala zejména v oblasti legislativy.

Materiální a finanční podmínky jsou příznivé. Budova školy se nachází uprostřed přírodní zahrady s mnoha rostlinami a dalšími přírodninami, jejichž prostřednictvím se děti seznamují s přírodními zákonitostmi a realizují různorodé environmentální aktivity. Atypické herní prvky podporují experimentaci i pohybový rozvoj dětí, klidná zákoutí přinášejí dostatečný prostor pro relaxaci. Rovněž vkusně zařízené interiéry s převahou přírodních materiálů a jemných barev vytvářejí funkční prostředí pro předškolní vzdělávání. Prostorové členění tříd evokuje přívětivou domácí atmosféru a umožňuje diferencované využití jednotlivých částí v průběhu dne. Škola disponuje dostatečným množstvím hraček, didaktických pomůcek, nástrojů a materiálu pro výtvarné a pracovní činnosti. Ředitelka průběžně zajišťuje opravy a úpravy venkovních prostor i interiéru školy a doplňuje potřebné vybavení, od minulé inspekční činnosti v roce 2016 však ve většině tříd zůstal sedací nábytek jednotné velikosti, který nezohledňuje různou výšku dětí a zejména menším dětem neumožňuje osvojování návyků správného sezení.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Ve všech třídách je vzdělávání provázeno laskavou komunitní atmosférou, v jeho průběhu se v souladu s principy waldorfské pedagogiky opakují pravidelné činnosti a rituály, které umožňují dětem lépe chápat strukturu dne a přinášejí jim pocity bezpečí.

Po příchodu a přivítání dětí následovala činnost, která je typická pro konkrétní den a opakuje se v týdenních cyklech (malování akvarelu, modelování z vosku, kreslení voskovými hranoly). Učitelky se převážně zabývaly danou činností a nevěnovaly dostatečnou pozornost vhodné motivaci dětí ani jejich metodickému vedení. To v některých třídách vedlo např. k omezení času pro volnou hru, nižšímu zájmu dětí o činnost, volbě nevhodného grafického materiálu s ohledem na věkové a vývojové zvláštnosti a uplatňování nesprávných grafomotorických návyků. V případě přípravy narozeninové knížky učitelky dostatečně nevyužily prosociální potenciál aktivity a neumožnily dětem samostatné rozhodování o zapojení do činnosti, což mělo nepříznivý vliv na úroveň některých výtvorů s ohledem na vývojové možnosti jejich autorů. Po splnění úkolu děti dostaly prostor pro volnou hru, věnovaly se zejména stavění z dřevěných kostek a námětovým hrám, při nichž dobře uplatnily vlastní fantazii. Dovednost spolupráce podporoval společně organizovaný úklid.

Ranní setkání v komunitním kruhu měla převážně socializační charakter. Společná třídní báseň a pozdrav s podáním ruky nebo pohlazením umocnily laskavou komunitní atmosféru. Narozeninové rituály podporovaly prosociální vztahy, sebeuvědomění a sebevědomí dětí. V jedné třídě byly děti efektivně vedeny ke konstruktivnímu řešení konfliktní situace, ve většině případů však nedostaly prostor pro vyjádření vlastních názorů, zkušeností či pocitů, což omezovalo rozvoj jejich komunikativních a sociálních dovedností.

Pohybové aktivity s říkadly a popěvky souvisejícími s aktuálním svatojánským obdobím svou intenzitou, dynamikou ani strukturou nenaplnily zdravotně preventivní účel ranního cvičení. Vzhledem k nízké intenzitě a absenci metodiky správného provádění pohybů nesplňuje požadavky na řízené pohybové činnosti ani pravidelná lekce eurytmie, vedená externí lektorkou.

Při dalších řízených činnostech učitelky vhodně diferencovaly vzdělávací nabídku a pro děti v povinném předškolním vzdělávání připravily aktivity, které rozvíjely jejich pozornost, paměť a soustředění (paměťová hra, poznávání předmětů podle hmatu a jejich schematické zakreslování, rytmizace písně s doprovodem Orffových nástrojů). Děti se do nich se zájmem zapojily. Naopak chvílka procvičování prstů pravidelně realizovaná po hygieně v umývárně vykazovala znaky rutiny a vedla k projevům neklidu a nezájmu. Činnosti byly ze strany učitelek jen výjimečně provázeny průběžnou pochvalou a povzbuzením jednotlivců, rovněž závěrečné hodnocení a sebehodnocení dětí bylo využito minimálně. Nevhodné chování dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami bylo v jedné třídě opakovaně řešeno jeho vyřazováním z kolektivu namísto zadání náhradního úkolu či smysluplného využití podpory asistenta pedagoga.

Pobyt venku byl realizován v dostatečném rozsahu a jeho náplň (experimentace s vodou, převaha volné hry) byla vhodně zvolena s ohledem na aktuální počasí a blížící se prázdninové období.

Při stravování je využíván institut hospodářů, kteří připravují nádobí a jídlo pro ostatní. Děti většinou mohou ovlivnit velikost a složení porce, samy si mažou pomazánku a odnášejí použité nádobí na vyhrazené místo. Převažující frontální organizace s četnými prostoji však snižovala plynulost vzdělávání, vedla k neklidu a v jedné třídě dokonce k nevhodnému a nespolečenskému chování dětí při jídle, které nebylo ze strany pedagogů nijak korigováno.

Odpolední odpočinek je organizován s ohledem na dětský biorytmus. Pro děti s nižší potřebou spánku mají učitelky připraveny klidové aktivity mimo ložnici.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Výsledky vzdělávání jsou vzhledem k využívání méně efektivních metod a forem pedagogické práce nevyrovnané. Heterogenní uspořádání tříd podporuje adaptaci nových dětí na pobyt ve škole, osvojování pravidel chování a učení nápodobou. Děti samostatně rozvíjí hru, jsou trpělivé a zručné při pracovních činnostech, až na výjimky dobře komunikují s dospělými i s vrstevníky. Při pravidelných činnostech, které děti vykonávají na základě napodobování práce učitelky, nejsou systematicky naplňovány všechny vzdělávací oblasti a záměry ŠVP PV jsou tak realizovány jen částečně. Vzhledem k nedostatečné metodické podpoře ze strany učitelek se i přes časté opakování činností některým dětem nedaří získat a uplatňovat potřebné návyky např. v oblasti grafomotoriky a stolování. Potenciality dětí nejsou v dostatečné míře rozvíjeny např. v oblasti kultivace pohybového projevu, problémového učení a hledání vlastního řešení, hodnocení a sebehodnocení, společenského chování a sebeobsluhy.

Pedagogická diagnostika zachycuje rozvojový stav jednotlivých dětí, záznamy však nejsou vyhodnocovány a záměry pro další pedagogické působení nejsou vyvozovány. Rovněž zápisy z pravidelných rozhovorů s rodiči nezohledňují všechny vzdělávací oblasti a až na výjimky nestanovují konkrétní možnosti a způsoby individuální podpory ani hodnocení jejich efektivity. V důsledku těchto deficitů není podpora dětí při vzdělávání optimální.

Velmi dobrá spolupráce se zákonnými zástupci dětí funguje na základě komunitního, partnerského přístupu. Rodiče se podle zájmu aktivně zapojují do různorodých aktivit školy (výtvarné dílny, oslavy a slavnosti, jarmarky, brigády, výroba pomůcek). O vzdělávání svých dětí jsou podrobně informováni zejména při každodenním osobním kontaktu, na třídních schůzkách a pravidelných konzultacích. K předávání provozních informací dochází prostřednictvím elektronického školního informačního systému.

V případě potřeby doporučuje škola zákonným zástupcům dětí odborné logopedické nebo pedagogicko-psychologické vyšetření na odborných pracovištích. Plynulý přechod do vyššího stupně vzdělávání je podporován spoluprací s blízkou základní školou a Waldorfskou základní školou. Kooperace s lesní mateřskou školou a ekologickými organizacemi rozšiřuje možnosti pro realizaci environmentálních aktivit.

MŠ věnuje přiměřenou pozornost ochraně zdraví a zajištění bezpečnosti. Budova školy je zajištěna elektronickým čipovým systémem. K podpoře zdravého životního stylu přispívá každodenní pobyt venku, pravidelné delší vycházky do okolí a ozdravné pobyty, kterých se s dětmi účastní také rodiče a sourozenci. Škola dbá na zajištění plnohodnotné a pestré stravy s dostatkem ovoce a zeleniny, nabízí též možnost stravy laktoovovegetariánské. Pitný režim je zaveden, děti však nejsou v jeho využívání vždy dostatečně podporovány.

Závěry

Vývoj školy

- Od minulé inspekční činnosti došlo ke změně na pozici ředitelky. ŠVP PV není naplňován ve všech oblastech, což vede ke snížení úrovně průběhu i výsledků vzdělávání. Ve většině tříd zůstává nevhodná jednotná výška sedacího nábytku.

Silné stránky

- úzká spolupráce s rodiči podporuje komunitní atmosféru školy,
- přírodní zahrada s atypickými prvky umožňuje realizaci environmentálních aktivit.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- nedůsledná a nekoncepční kontrolní činnost ředitelky,
- v průběhu vzdělávání nejsou systematicky naplňovány všechny vzdělávací oblasti,
- nedůsledné či chybějící metodické vedení dětí v průběhu vzdělávání,
- absence řízených pohybových činností,
- nízká míra vedení dětí k sebehodnocení,
- nedostatečná grafomotorická prevence, nevhodná výška sedacího nábytku,
- nízká podpora sebeobsluhy dětí,
- pedagogická diagnostika až na výjimky nestanovuje záměry pro další podporu dítěte.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- z hospitační činnosti vyvozovat konkrétní opatření ke zvyšování kvality vzdělávání, průběžně sledovat, jak jsou realizována v praxi, a vyhodnocovat jejich účinnost,
- sledovat a pravidelně vyhodnocovat naplňování všech cílů stanovených Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání,
- věnovat pozornost průběhu činností dětí a metodicky je vést, více využívat formativní hodnocení a podporovat sebehodnocení dětí,
- realizovat pohybové činnosti v odpovídající struktuře, dynamice a náročnosti,
- zaměřit se na komplexní grafomotorickou podporu a vytváření správných grafomotorických návyků včetně správného sezení, zajistit sedací nábytek, který bude zohledňovat rozdílný vzrůst dětí,
- více podporovat samostatnost a sebeobsluhu dětí,
- vyvozovat u všech dětí konkrétní cíle dalšího vzdělávání, systematicky využívat závěry z pedagogické diagnostiky pro účelnou individuální podporu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina příspěvkové organizace Městské části Praha 6 účinná od 1. 9. 2021
2. Rozhodnutí MHMP ve věci návrhu na zápis změny v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení č. j. MHMP 180416/2022, ze dne 1. 2. 2022
3. Jmenování ředitelky č. j. MCP6 024250/2022 s účinností od 1. 2. 2022
4. Školní vzdělávací program platný v termínu inspekční činnosti
5. Školní řád platný v termínu inspekční činnosti
6. Školní matrika vedená ve školním roce 2022/2023 k termínu inspekční činnosti (vybraný kontrolní vzorek)
7. Výběr z personální dokumentace pedagogických pracovníků (včetně stanovení přímé pedagogické činnosti) vedené k termínu inspekční činnosti

8. Přehled vzdělávání pedagogů ve školních letech 2021/2022 a 2022/2023 k termínu inspekční činnosti
9. Záznamy z jednání pedagogické rady vedené od školního roku 2021/2022 k termínu inspekční činnosti
10. Hospitační záznamy ředitelky školy vedené ve školním roce 2022/2023 k termínu inspekční činnosti
11. Záznamy z pedagogické diagnostiky vedené ve školních letech 2021/2022 a 2022/2023 k termínu inspekční činnosti
12. Třídní knihy vedené ve školním roce 2022/2023 k termínu inspekční činnosti
13. Kniha úrazů vedená od 1. 1. 2017 k termínu inspekční činnosti

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Pražský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.a@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Titul, jméno, příjmení, funkce

Mgr. Iva Sovová, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

Bc. Jitka Mladenova, školní inspektorka

Ing. Marta Dykovská, kontrolní pracovnice

PhDr. Pavla Šimůnková, odborník na
strategie a analýzy ve školství, osoba
přizvaná

Datem vyhotovení inspekční zprávy se rozumí datum posledního podpisu člena inspekčního týmu.

V Praze 14. 7. 2023

Waldorfská mateřská škola, příspěvková organizace

Dusíkova 3/1946, 162 00 Praha 6, IČO: 70885419

e-mail: skolka@wmsdusikova.cz, tel: 235363940, 777194630

Česká školní inspekce

Č.j. w/164/2023

Pražský inspektorát

Arabská 683

160 66 Praha 6

V Praze dne 27.7.2023

Připomínky k obsahu Inspekční zprávy

Ve dnech 15.6.2023 - 19.6.2023 proběhla inspekční činnost ve Waldorfské mateřské škole, Dusíkova 1946/3, Praha 6- Břevnov.

Předmětem inspekční činnosti bylo hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného mateřskou školou podle § 174, odst. 2 písm. b) a c) zákona č.561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Připomínky k vyhodnocení průběhu vzdělávání

K průběhu vzdělávání bylo vzneseno několik připomínek. Ráda bych některé vysvětlila a uvedla do širšího kontextu, protože bez něj je lze z jednoho nahodilého pozorování těžko vyhodnotit. Všichni pedagogové se shodli na tom, že jim zásadně chyběl pohospitační rozhovor, který se v podstatě nekonal. Nebyla jim tedy dána příležitost pozorované situace vysvětlit a případně obhájit. Komunikaci s inspekčním týmem hodnotíme proto jako nedostatečnou a výsledky inspekční zprávy za nepřesné a zavádějící.

Dalším faktorem, který vedl k výskytu většího počtu náročnějších situací, byla podle našeho názoru nevhodně zvolená doba IČ (druhá půlka června), která zásadně ovlivňovala chování dětí.

Dále nám chyběla přítomnost takového inspekčního pracovníka, který by hlouběji znal waldorfskou pedagogiku a mohl tak posoudit naplňování vzdělávacích cílů z tohoto hlediska.

Jsme alternativní mateřská škola, pracujeme podle školního vzdělávacího programu, který vychází z RVP PV. Některé aktivity pro krátkodobého pozorovatele nemusí na první pohled splňovat kritéria dle tabulek.

Proto bych ráda podala podrobnější vysvětlení a širší kontext k některým bodům hodnoceným jako slabá stránka:

Absence řízených pohybových činností:

Naše škola vychází z principů waldorfské pedagogiky, jejíž součástí je přirozený pohyb dítěte. Neuplatňujeme klasické rozcvičky dětí, ale dáváme přednost přirozenému pohybu, který je součástí ranního kruhu i dopoledních aktivit venku na školní zahradě (např. řízené činnosti skákání a podbíhání lana, hry s míčem, prolézání látkového tunelu apod.). Dětem jsou nabízeny pohybové činnosti i při pobytu mimo areál MŠ- procházky do přírody do nedalekého sadu, kde děti běhají slalom mezi stromy, napodobují chůzi jednotlivých zvířátek např. jak jde slon, čáp, jak skáče žába.... Každá třída chodí pravidelně 1x týdně na výpravy: jedná se o dopolední pobyt venku v přírodě cca od 9:30 do 12:00 hodin. Pobyt v přírodě považujeme za nejpřirozenější a nejvhodnější aktivitu pro děti nejen předškolního věku. Během výpravy dětem nabízíme hry v přírodě s využitím přírodních prvků (chůze po kládě, skoky přes pařezy, v letním období chůze na boso po kamenech, brouzdání v potůčku, využití přírodních herních prvků na dětském hřišti v oboře Hvězda apod.). Dětem připravujeme i bojové hry, kdy musí zapojit fantazii, spolupráci, a utužujeme jejich fyzickou kondici.

Nízká podpora sebeobsluhy a samostatnosti dětí:

Děti vedeme k samostatnosti a k sebeobsluze při každodenních činnostech. Při oblékání v šatně, aby se zvládly obléknout nejen samy, ale pomohly (předškoláci) i menším kamarádům. Při úklidu hraček, stolování (děti připraví sobě a kamarádům příbory, hrnečky, skleničky, nalijí čaj nebo vodu), během svačiny si samy mažou chléb, krájí jablka, banány... Po skončení svačiny a oběda si samy uklidí talíře a utrou po sobě stoly (na každý den je přidělena služba- jedno větší dítě a menší).

Před odpočinkem si v ložnici odestelou postýlky a po odpočinku samy uklidí a srovnají pyžamo.

Jednou týdně v rámci našich opakujících se činností máme tzv. úklidový den. Děti uklidí jednotlivé hrací koutky např. v dětské kuchyňce umyjí nádobí, v hracím koutku srovnají hedvábné šátky a látky na hraní, společně pečují o květiny- zalévání, omytí a odstranění suchých listů.

Děti vedeme k vnímání a vyjadřování svých potřeb a směřujeme je k tomu, aby si dokázaly s co největším počtem věcí poradit samy.

Chvilka procvičování prstů pravidelně realizovaná po hygieně - vykazovala známky rutiny a vedla k projevům neklidu a nezájmu:

Ve waldorfské pedagogice hovoříme o tzv. prstových hrách, které mají za úkol procvičit jemnou motoriku. Prstové hry jsou doprovázeny tematickými básničkami k jednotlivým ročním obdobím, kterými vyplňujeme dětem čas před svačinou či obědem, abychom jim zkrátili dlouhé chvíle, než ostatní děti vykonají hygienu nebo než se převléknou a přijdou z šatny. Používáme tuto formu, aby byla zaručena (dodržena) bezpečnost dětí a děti měly možnost se před jídlem ztišit a připravit se v klidu ke společnému jídlu. Ve waldorfské pedagogice pracujeme s principem rytmu „nádech, výdech“ neboli rychlejší aktivity jsou vystřídány mírnými, klidnými aktivitami (děti mají možnost zregenerovat svoje síly a přejít k dalším činnostem- k tomu slouží mj. i prstové hry). Básničky úmyslně s dětmi říkáme delší dobu stejné (např. týden), aby měly možnost se je naučit zpaměti a vnitřně se s nimi spojit. Pro předškolní děti už mohou jistě být někdy nudné, s tím ale v heterogenní třídách počítáme (nelze zcela vyhovět všem v každé době), ale je to pro nás koncem června i známka toho, že opravdu nadešel čas vstoupit do dalšího stupně, do školy.

Nevhodné chování dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami a jeho vyřazování z kolektivu:

Jedná se o jedno ze dvou dětí, které byly přijaty v loňském roce v souvislosti s válkou na Ukrajině.

Adaptace obou dětí byla velice náročná, jak z hlediska jazykové bariéry, tak ze strany sociálně – kulturní. Příchod obou dětí do velké míry narušil již zasetý rytmus ve třídě. Nutno podotknout, že i přes tak velkou zátěž, již zmíněné jazykové a sociální bariery, si učitelky profesionálně poradily a podařilo se jim začlenit obě děti do kolektivu i přes velké trauma, které obě ukrajinské děti prožily.

Ze strany školky, učitelek a českých rodičů jim bylo nabídnuto podporující, láskyplné a bezpečné prostředí.

V této podpoře učitelky pokračovaly celý rok a stálo je to nemalé síly. Jednalo se o novou situaci, na kterou nikdo nebyl připraven. U dítěte, na jehož chování se poukazuje jako na nevhodné, a na to, že bylo opakovaně separováno z kolektivu, se zjistilo (rozhovory s matkou dítěte, spolupráce se speciálním pedagogem), že k jeho dobrému začlenění do kolektivu a naplnění vzdělávacích potřeb byla nutná podpora v podobě asistenta pedagoga. Ačkoli je již předškolák, učitelky ho vidí jako emocionálně a sociálně nezralého. Také tráví mnoho času doma hraním počítačových her, a ačkoli jsme s matkou dítěte několikrát mluvily o negativním vlivu hraní, situace doma se nezměnila. Pravidelně pak v pondělí (kdy hospitace probíhala), po víkendu stráveném převážně před obrazovkou, je s ním nejtěžší práce.

Ve této třídě působí asistent pedagoga k dítěti se speciálními vzdělávacími potřebami 4. stupně, které vyžaduje jeho 100 procentní přítomnost a pomoc, proto nelze dlouhodobě tohoto asistenta přiřazovat k jinému dítěti. Individuální přístup k ukrajinskému dítěti proto musí zajistit učitelka, což je v kolektivu 23 dětí, které rovněž mají právo na individuální přístup a vzdělání, opravdu náročné. Ale i tak se učitelky velice snaží a každý den hledají možnosti, jak co nejlépe zvládat tyto každodenní náročné situace, které trvají již rok. Není divu, že v některých situacích jim docházejí síly. Navíc není jeden návod na zvládnutí situace, která je pokaždé úplně jiná.

Tímto si dovoluji upozornit na náročnost inkluze a integrace dětí do kolektivu i bez možnosti podpory pedagogů za nesprávnou, nevhodnou a často velice zatěžující nejen pro pedagogy, ale i pro děti.

Bohužel učitelkám nebyla ze strany inspekce nabídnuta možnost rozhovoru a rozboru jejich práce, tak by měly možnost vysvětlit svoje reakce a chování.

Hodnocení a sebehodnocení dětí

Hodnocení činností a sebehodnocení dětí s nimi záměrně neprovádíme standardními způsoby.

Podle principů waldorfské pedagogiky s dětmi činnosti a události spoluprožíváme, radujeme se z dobrých výsledků (pozitivní zpětná vazba) nebo společně hledáme, jak nějaké věci zlepšit. Hodnocení je tak autentické a působí hlouběji a přiměřeně věku dítěte. Každá činnost není izolovaná sama o sobě, ale je součástí většího celku, ve kterém pak dává smysl (např. narozeninovou knížku později během oslavy společně prohlížíme a máme možnost si o obrázcích povídat a ocenit je). Proto nehodnotíme výsledky vzdělávání po každé činnosti nebo dni.

Děti vedeme k sebereflexi a sebeuvědomování především v sociální oblasti, a to na základě aktuálně prožívaných situací či konfliktů, kde pak společně hledáme nejlepší řešení a poučení pro přítště.

Metodická podpora dětí u ranních činností

Nosným principem waldorfské pedagogiky je nápodoba. Proto dbáme na to, aby se učitelka sama věnovala ranní činnosti a děti tak měly správný vzor k nápodobě. Nejde zde jen o vnější projevy, ale především vnitřní naladění či soustředění učitelky, která tím učí děti celkovému přístupu k činnosti. Děti metodicky vedeme jemně, dlouhodobě a individuálně, podle jejich možností, a vždy tak, aby neztratily radost a nadšení ze své práce a mohly se do ní hlouběji ponořit.

Pozorování dětí a navázání vztahu s každým dítětem je dalším pilířem, který nás vede v naší práci. Během roku se setkáme individuálně se všemi rodiči u cca hodinového rozhovoru, při kterém společně hodnotíme vývoj každého dítěte a hledáme a plánujeme další kroky pro výchovně-vzdělávací proces.

Hospitační činnosti v MŠ:

Hospitační činnost ve wmsš provádí nejen ředitelka, ale širší pedagogický tým. Také úzce a pravidelně spolupracujeme se zkušenou mentorkou z Asociace waldorfských mateřských škol, která provedla intenzivní hospitace během školního roku 2022/23 ve všech třídách. V každé třídě strávila celé dopoledne a s každou učitelkou provedla rozbor její práce. Tuto spolupráci hodnotíme jako velice přínosnou a pomáhá nám naplňovat cíle waldorfské pedagogiky, zlepšovat svoji práci a vytvářet dětem laskavé a vlídné prostředí a naplňovat cíle waldorfské pedagogiky. V této spolupráci budeme pokračovat i nadále.

Děkuji inspekčnímu týmu za zpětnou vazbu, kterou poskytl ředitelce školy. V ostatních bodech, které byly vyhodnoceny jako slabé stránky, udělám maximum k jejich brzké nápravě, a s problémovými tématy plánuji pracovat v rámci celého pedagogického sboru.

Česká školní inspekce Pražský inspektorát

V Praze 17. 8. 2023
Čj.: ČSIA-2465/23-A

Stanovisko k připomínkám

Ředitelka právnické osoby Waldorfská mateřská škola, Praha 6, Dusíkova 3 (dále „škola“) podala připomínky k inspekční zprávě čj. ČSIA-1924/23-A dle § 174 odst. 11 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

1. Načasování inspekční činnosti, přítomnost odborníka na waldorfské školství, pohospitační rozhovory

Ředitelka školy (dále „ředitelka“) v připomínkách uvádí: *„Všichni pedagogové se shodli na tom, že jim zásadně chyběl pohospitační rozhovor, který se v podstatě nekonal. Nebyla jim tedy dána příležitost pozorované situace vysvětlit a případně obhájit. Komunikaci s inspekčním týmem hodnotíme proto jako nedostatečnou a výsledky inspekční zprávy za nepřesné a zavádějící. Dalším faktorem, který vedl k výskytu většího počtu náročnějších situací, byla podle našeho názoru nevhodně zvolená doba IČ (druhá půlka června), která zásadně ovlivňovala chování dětí. Dále nám chyběla přítomnost takového inspekčního pracovníka, který by hlouběji znal waldorfskou pedagogiku a mohl tak posoudit naplňování vzdělávacích cílů z tohoto hlediska.“*

Stanovisko inspekčního týmu:

Česká školní inspekce (dále „ČŠI“) realizuje inspekční činnost v průběhu celého školního roku a plánuje ji v závislosti na termínu posledního inspekčního hodnocení v jednotlivých školách. Předchozí inspekční činnost byla v MŠ realizována v listopadu 2016. Při oznamování inspekční činnosti ředitelka poukázala na nevhodnost termínu s ohledem na únavu, formálně však o změnu termínu pro vykonání inspekce nepožádala. Předmětem hodnocení v průběhu inspekční činnosti není chování dětí, ale podmínky, průběh a výsledky vzdělávání ve škole.

Inspekční tým je obeznámen se specifiky waldorfského školství a po dohodě s ředitelkou podrobně prostudoval Školní vzdělávací program *Slavnosti v průběhu roku* ještě před zahájením inspekčního hodnocení. Při inspekční činnosti byla škola hodnocena podle *Kritérií hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání na školní rok 2022/2023*, schválených MŠMT. Kritéria zahrnují všechny klíčové oblasti vzdělávání a jasně ilustrují, nejen co dané kritérium sleduje, ale jak by naplnění kritéria mělo v ideálním případě vypadat.

Pracovníci ČŠI provedli standardní pohospitační rozhovory s většinou pedagogů. Ředitelka se osobně účastnila většiny hospitací a pracovníci ČŠI ji průběžně podrobně seznamovali s výstupy z jednotlivých hospitací. Dále byla ředitelce poskytnuta konzultace k některým

bodům školního řádu a školního vzdělávacího programu. Ředitelka využila možnost vyjádřit se k inspekčnímu hodnocení a vysvětlit některé pozorované situace v průběhu inspekční činnosti i při jejím závěru.

Inspekční tým hodnotí průběh inspekční činnosti jako standardní z hlediska termínu, respektování specifik alternativní školy i komunikace.

2. Absence řízených pohybových činností

Ředitelka v připomínkách uvádí, že škola v souladu s principy waldorfské pedagogiky upřednostňuje přirozený pohyb dětí, který je součástí ranního kruhu i pobytu na školní zahradě, a dětem jsou nabízeny další pohybové aktivity v přírodním prostředí.

Stanovisko inspekčního týmu:

Do průběhu vzdělávání byly zařazeny pohybové aktivity s říkadly a popěvky, na ně však nenavázaly činnosti, které by svou intenzitou, dynamikou a strukturou naplnily zdravotně preventivní účel ranního cvičení. Ředitelka byla na tuto skutečnost opakovaně upozorněna, v průběhu inspekční činnosti k přijetí adekvátních opatření nedošlo.

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (dále „RVP PV“) např. v části 7.4 uvádí následující: „Do denního programu jsou pravidelně (několikrát v týdnu) zařazovány řízené zdravotně preventivní pohybové aktivity.“ V části 5.1 řadí mezi rizika absenci či nedostatek řízených pohybových aktivit vedoucích k osvojení nových pohybových dovedností. Kromě podpory přirozeného dětského pohybu je tedy třeba do denního programu zařazovat rovněž i řízené pohybové aktivity.

3. Nízká podpora sebeobsluhy a samostatnosti dětí

Ředitelka v připomínkách uvádí, že děti jsou vedeny k samostatnosti a k sebeobsluze při každodenních činnostech a jedenkrát týdně se podílejí na úklidu hracích koutků a péči o květiny. Dále uvádí, že škola vede děti k vnímání a vyjadřování jejich potřeb a směřuje je k tomu, aby si dokázaly s co největším počtem věcí poradit samy.

Stanovisko inspekčního týmu:

Direktivní způsob vedení dopoledních činností např. ve třídách Jeřabiny a Kaštánci omezoval samostatné rozhodování dětí, zda se zapojí do připravené aktivity (kresba do narozeninové knížky, aktivity s říkadly). Převažující frontální organizace stolování a hygieny s četnými prostoji snižovala možnosti pro sebeobsluhu dětí, zejména při stravování vedla k neklidu a v jedné třídě dokonce k nevhodnému a nespolečenskému chování dětí při jídle, které nebylo ze strany pedagogů nijak korigováno.

RVP PV např. v části 7.3 stanoví: „Je uplatňován pedagogický styl s nabídkou, který počítá s aktivní spoluúčastí a samostatným rozhodováním dítěte“ a v části 5.3 uvádí jako riziko nemožnost spolupodílet se na volbě činností a témat, které se v mateřské škole realizují.

Inspekční tým konstatuje, že vzdělávací obsah nebyl v některých třídách realizován formou nabídky, do níž by se děti mohly zapojit na základě samostatné volby, a realizovaná organizace vzdělávání omezovala možnosti sebeobsluhy dětí zejména při hygieně a stravování.

4. Chvilka procvičování prstů pravidelně realizovaná po hygieně

Ředitelka v připomínkách uvádí, že prstové hry slouží k procvičení jemné motoriky, zklidnění dětí a vyplnění prostojů v průběhu vzdělávání, a připouští, že pro předškolní děti mohou být někdy nudné.

Stanovisko inspekčního týmu:

Ze sledovaného průběhu vzdělávání bylo zřejmé, že uvedená aktivita děti nezaujala.

RVP PV např. v části 3.2 stanoví: „Didaktický styl vzdělávání dětí v mateřské škole je založen na principu vzdělávací nabídky, na individuální volbě a aktivní účasti dítěte. Pedagog by měl ve své praxi (tzn. při práci ve třídě) tuto nabídku respektovat a tvůrčím způsobem ji konkretizovat tak, aby nabízené činnosti byly mnohostranné a maximálně pestré a svou úrovní odpovídaly konkrétním možnostem a potřebám dětí.“

Ze zjištění inspekčního týmu vyplynulo, že prstové hry nebyly prováděny s ohledem na konkrétní možnosti a potřeby dětí.

5. Nevhodné chování dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami a jeho vyřazování z kolektivu

Ředitelka v připomínkách uvádí, že dítě nastoupilo do školy v minulém školním roce v souvislosti s válkou na Ukrajině a škola vynaložila velké úsilí k zajištění jeho adaptace. Po konzultacích se speciálním pedagogem byla dítěti doporučena podpora asistenta. Ředitelka konstatuje, že ve třídě pracuje asistent pedagoga, který je plně vytižen péčí o jiné dítě se 4. stupněm podpůrných opatření.

Stanovisko inspekčního týmu:

V průběhu vzdělávání bylo zřejmé, že od nástupu dítěte k docházce do mateřské školy se pedagogům nepodařilo najít funkční postupy, které by eliminovaly jeho nevhodné chování a motivovaly ho k zapojení do činností. Při nevhodném chování bylo dítě vyčleněno z kolektivu bez nabídky náhradní aktivity nebo smysluplné podpory ze strany přítomného asistenta pedagoga. Dalšího asistenta pedagoga do dané třídy škola nezajistila.

RVP v části 8 stanoví: „Dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami je dítě, které k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Důležitou podmínkou úspěšnosti předškolního vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je nejen volba vhodných (potřebám dětí odpovídajících) vzdělávacích metod a prostředků, které jsou v souladu se stanovenými podpůrnými opatřeními, ale i uplatňování vysoce profesionálních postojů učitelů i ostatních pracovníků, kteří se na péči o dítě a jeho vzdělávání podílejí.“

Inspekční tým konstatuje, že vykázaní dítěte s problematickým chováním z kolektivu nebylo vhodným postupem k naplnění jeho speciálních vzdělávacích potřeb. Jedná se o pedagogicky nevhodný postup, který by mohl vést k narušení vztahů s ostatními dětmi, případně k ostrakizaci a stigmatizaci dítěte.

6. Hodnocení a sebehodnocení dětí

Ředitelka v připomínkách uvádí, že dětem je poskytována přiměřená zpětná vazba, v souladu s principy waldorfské pedagogiky nejsou výsledky vzdělávání hodnoceny po každé činnosti nebo dni.

Stanovisko inspekčního týmu:

Inspekční tým ve sledovaném průběhu vzdělávání nezaznamenal vedení dětí k sebehodnocení nebo hodnocení činností. Zpětná vazba ze strany pedagogů byla skupině i jednotlivým dětem poskytnuta pouze výjimečně. Hodnocení a sebehodnocení dětí, jejichž prostřednictvím se učí odhadnout své síly, posuzovat své osobní pokroky, uvědomovat si své silné a slabé stránky, rozpoznávat vhodné a nevhodné chování, respektovat druhé a oceňovat jejich výkony, bylo v průběhu inspekční činnosti využito minimálně.

7. Metodická podpora dětí u ranních činností

Ředitelka v připomínkách uvádí, že nosným principem waldorfské pedagogiky je nápodoba činnosti, které se věnuje učitelka. Děti jsou metodicky vedeny jemně, dlouhodobě a individuálně, podle jejich možností, a vždy tak, aby neztratily radost a nadšení ze své práce a mohly se do ní hlouběji ponořit.

Stanovisko inspekčního týmu:

Jak vyplývá z inspekční zprávy (část Charakteristika), inspekční tým respektuje nápodobu jako nosnou vzdělávací metodu ve waldorfské mateřské škole. Ve sledovaném průběhu vzdělávání však byly některé učitelky zaujaty danou činností natolik, že neposkytly dětem dostatečný prostor pro volnou hru a nevěnovaly pozornost vhodné motivaci dětí ani jejich metodickému vedení. U dětí byly patrné projevy nižšího zájmu nebo nejistoty při zapojení do činnosti. Někteří jedinci používali grafický materiál, který neodpovídal jejich aktuálnímu rozvojovému stavu, a uplatňovali problematické grafomotorické návyky, které nebyly potřebně korigovány.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti nebyla metodická podpora dětí dostatečná.

8. Hospitační činnosti v MŠ

Ředitelka v připomínkách uvádí, že hospitační činnost ve škole provádí nejen ředitelka, ale i širší pedagogický tým, škola spolupracuje s mentorkou z Asociace waldorfských mateřských škol, která provedla intenzivní hospitace během školního roku 2022/23 ve všech třídách.

Stanovisko inspekčního týmu:

Inspekční tým nepochybně, že je ve škole prováděna hospitační činnost. Z hospitačních záznamů a sledovaného průběhu vzdělávání je však zřejmé, že ředitelka jen zřídka provádí objektivní analýzu kvality vzdělávání, na jejímž základě by mohla být stanovena opatření ke zkvalitňování vzdělávacího procesu a realizována cílená metodická podpora učitelů.

Hospitační činnost ředitelky tak není realizována s potřebnou důsledností a systematičností, což vede k tomu, že v průběhu vzdělávání nejsou naplňovány všechny vzdělávací oblasti stanovené v RVP PV a specifikované ve školním vzdělávacím programu.

Mgr. Iva Sovová
vedoucí inspekčního týmu

Waldorfská mateřská škola
Iveta Perglerová
ředitelka školy
Dusíkova 3
16200 Praha 6 - Břevnov